

Begne førte denne Sag for Overretten, og som havde fremskaffet de vedkommende Bevisligheder, var, som det vil være ærede Medlemmer bekendt, et forhenværende Medlem af dette Ting, Overretsprøfurator Beth. Jeg tror, at han har arbejdet i denne Sag med megen Dygtighed og med virkelig Nøgenyttighed, idet han gratis har ført en Række Sager for de ubemidlede Fiskere. Højesteretsdommen af 27de September 1889 er altsaa den Dom, som vi nu have at holde os til, og den er af en noget ejendommelig Bestaaffenhed. Det siges i Dommen:

„Der kan ikke af Skødet paa Frisenbold Hovedgaard med Tilliggende, hvorunder Laksøegaarden, udledes nogen Hjemmel for den udelukkende Ret til at drive Fiskeri i Gudenaens Hovedløb og Manders Fjords Sejldyb“. Men dog maa, siges det videre, „Ostenfeldt anses berettiget ikke blot til selv at udøve Fiskeri, navnlig ogsaa med Baad og lignende Redskaber i det Vandareal, der maa betragtes som Hovedstrømmen fra Laksøegaarden til Fjordens Udmunding, men tillige ifølge Forholdets Natur og Lovgivningens Grundsaetninger til at fordrø dette Hovedstrømløb holdt aabent for Fiskenes Opgang til Laksøegaarden og særlig til at modsaette sig, at der i samme drives Fiskeri af andre, som ikke dertil maatte have særlig Adkomst, paa en saadan Maade eller med saadanne Redskaber, at Fiskenes Opgang til Laksøegaarden derved vilde hindres eller hemmes“.

Som De se, er denne Dom modtagelig for forskjellige Fortolkninger. Ostenfeldt vilde naturligvis gøre den videste Fortolkning gældende, idet han jagde, at ved enhver Fiskefangst hindredes eller hemmedes Fiskenes Opgang til Laksøegaarden. Saaledes kan man jo sige, men fra Fiskernes Side gøres det gældende, at der maatte ganske særlige Foranstaltninger af blivende Natur til, for at det skulde kunne siges, at Fiskenes Opgang hindredes eller hemmedes. Imidlertid fikkede Befolkningen videre; Ostenfeldt vedblev med sine Sagsanlæg, og nu gjaldt det om ved de lavere Instansers Domme at faa en Fortolkning af Højesteretsdommen, og disse Fortolkninger, der saa bleve fastslaaede, først ved forskellige Underrettsdomme og dernæst ved en Overrettsdom, gif da ud paa, at det at hindre og hemme Fiskenes Opgang til Laksøegaarden ganske vist ikke kunde siges at ske ved Bredfiskeri, men nok ved Fiskeri med alle de Redskaber, som Befolkningen fra tidligere Tid og endnu bestandig benyttede til sit Fiskeri. Det kunde ske ved Fiskeri med Baad, med Dribgarn og i det hele taget

med de forskjellige Redskaber, der benyttedes til Fiskeri af dem, som helt eller delvis skulle leve af denne Virksomhed, det vil altsaa sige, at efter de Fortolkninger, Underretterne og Overretten gjorde gældende, var Befolkningen faktisk lige saa uheldig stillet som før, idet det Fiskeri, de maatte drive for at kunne ernære sig — ved Skrogfiskeri kan jo nemlig ingen ernære sig i disse Bænde — ved disse Domme blev fastslaaet som uberettiget. I Henhold til de saaledes faldne Domme nedlagde Ostenfeldt da Forbud mod Fiskeri ved Brug af de paagældende Redskaber, og disse Forbud forfulgte han saa til Stadsaetelse og sit i den Anledning fri Proces, mens Fiskerne derimod, indtil for kort Tid siden, hverken have kunnet opnaa det eller den fornødne Bevilling til at faa de paagældende Sager for Højesteret, for at denne kunde fortolke sin Dom, og man derved kunde opnaa den endelige Afgørelse af de tvivlsomme Spørgsmaal. Som De ville have forstaaet, have de forskellige Forhold, som jeg her i Omrids har skildret, medført, at det Resultat, som Kommissionen naaede til, ikke fik praktiske Følger, da det Retsgrundlag, Kommissionen var gaaet ud fra, nemlig at Ostenfeldt havde ubetinget Privilegium, 14 Dage efter blev kuldfastet af en Underrettsdom, som saa skulde forfølges videre til højere Instans. Det er altsaa klart, at det vilde være urimeligt, om Statsmyndighederne havde sat sig i Gang for at afløse et Privilegium, hvis Omfang endnu ikke var fastslaaet. Derfor fik Kommissionens Arbejde intet praktisk Resultat. Men efterhaanden som de Forhold, som jeg her har skitseret, have udviklet sig videre, er der hos Befolkningen opstaaet den bestemte Mening, at man neppe kommer nogen Vej paa anden Maade end ved at vende tilbage til det, der i 1884 var alle de jagtyndiges Mening her, nemlig at gaa til en Afløsning. Man har i Befolkningen i Grunden opgivet Tanken om, at man ad Rettens Vej skulde kunne naa til en Løsning, som fuldt ud kunde tilfredsstille de her hen hørende Interesser og skabe lunde og naturlige Forhold for Fiskeriet i Gudena og Mandersfjord. Der er ogsaa forskellige andre uheldige Forhold, der itaa i Forbindelse med denne Fiskegaards Ekstiens. Jeg vil her navnlig henlede Opmærksomheden paa Forholdene oven for Fiskegaarden, i det omtrent 8 Mil lange Løb fra Silkeborg til Fiskegaarden. Hvis Fiskegaarden ikke var til, vilde der her være særdeles gode Betingelser for at drive Ferskvandsfiskeri i større Stil. Men som Følge af Fiskegaarden hemmes dette Fiskeri i meget høj Grad; det behøver jeg ikke nærmere at